

Podmínky pro získání zkoušky Letní semestr

Zkouška v letním semestru proběhne formou diskuse nad vybraným bioetickým textem, který si student/ka zvolí z nabízených možností (vizte soubor „Povinné texty“), a vlastním navazujícím zdrojem.

Organizace zkuškového pohovoru

Přihlášení:

Na zkuškové termíny se zapíšete v informačním systému SIS.

Místo:

Zkoušky budou probíhat na Ústavu lékařské etiky a humanitních základů medicíny 2. LF UK. Pohovory se konají v kancelářích na „Žižale“ – budova A, 4. patro, místnosti 418 a 420.

Zkoušející:

Mgr. et Mgr. Martin Zielina, Ph.D.

PhDr. Martin Loučka Ph.D.

RNDr. Mgr. Stanislav Palša Ph.D.

MUDr. Barbora Straka, Ph.D.

Mgr. et Mgr. Jaromír Škoda

Mgr. Bc. Eliška Švecová

martin.zielina@lfmotol.cuni.cz

m.loucka@paliativnicentrum.cz

palsa@centrum.cz

barbora.straka@lfmotol.cuni.cz

jaromir.skoda@lfmotol.cuni.cz

eliska.svecova@lfmotol.cuni.cz

Nutné podmínky

Zápočet:

Splněný zápočet ze zimního semestru, tedy obhájená zápočtová práce na bioetické téma.

Absence:

Máte možnost jedné absence.

Pokud budete mít dvě absence, odevzdejte druhou esej na nové téma – podmínky eseje jsou stejné jako v předchozím semestru.

Pokud budete mít více absencí, kontaktujte přednostu pro individuální řešení. V případě převahy absencí, doporučujeme předmět opakovat.

Výběr povinného textu na zkoušku:

Student/ka si vybere jednu práci ze seznamu povinných textů a ke zkoušce se s ní detailně seznámí.

Výběr navazujícího zdroje:

Druhou částí je dodatkový zdroj, který rozšiřuje vybraný text. Formát a obsah je na studentovi/ce. Může se jednat o literární dílo, odborný text, televizní rozhovor, divadelní hru apod. Například

k tématu *o rozhodování na konci života* se můžete seznámit s podcastem o paliativní péči našich předních odborníků.

Průběh zkoušky

Zkoušející:

Vaším zkoušejícím může a nemusí být akademik, u kterého jste obhajovali esej. Jednotliví zkoušející se mohou částečně odlišovat ve stylu zkoušení, nicméně jádro hodnocení je standardizováno. Berte v potaz, že zkoušející mezi sebou sdílí informace o vaší aktivitě v zimním semestru při psaní zápočtové práce.

Klíčové oblasti hodnocení:

Při zkoušce dochází k diskusi, která je vedena ze strany studenta(tky). Během interakce zkoušející hodnotí především následující oblasti:

- 1) **Porozumění textu** (*Ví student, co vlastně přečetl?*)
 - Cíl: Dokážete rekonstruovat cíl, argumentaci a závěr textu.
- 2) **Vhled do významu textu** (*Ví student, proč je text důležitý?*)
 - Cíl: Dokážete formulovat význam textu a kontext, ke kterému se vyjadřuje.
- 3) **Hodnocení textu** (*Dokáže student hodnotit silná a slabá místa textu?*)
 - Cíl: Dokážete zhodnotit text a poukázat na jeho silná a slabá místa.
- 4) **Osobní stanovisko** (*Dokáže student formulovat, jak ho text ovlivňuje?*)
 - Cíl: Dokážete vyjádřit svůj osobní názor na text – s čím souhlasíte, s čím ne a proč...
- 5) **Schopnost diskutovat** (*Dokáže student předat výše zmíněné důstojnou akademickou formou?*)
 - Cíl: Prokážete bazální schopnost diskutovat výše zmíněné – v rámci zkouškové diskuze tedy adekvátní monolog i dialog.

Hodnocení:

Při zkoušce je nevyhnutelné hodnocení. Vaše hodnocení se skládá z následujících oblastí: 1. kvalita práce v zimním semestru, 2. kvalita analýzy textu, 3. vhodnost navazujícího zdroje.

Co se nehodnotí:

Zkoušející nehodnotí, jestli se s nimi shodnete. Cílem diskuse není vytvořit souhlas nebo najít odpověď na odvěkou pravdu, ale ověřit 1. jestli rozumíte předloženému problému a 2. zda jste o něm schopni vést odbornou diskusi. Nehodnotí se pochopitelně ani poruchy řeči.

Tipy

Pocit vs. názor

Pokud vyjadřujete o textu svoje stanovisko, zkoušející se může doptat na opodstatnění. To se vyjadřuje argumentem. Ne vždy je přijatelná civilní rétorika jako – opodstatnění emocí „tak to cítím,

takže...“, anekdotické pozorování „takhle jsem to zažil, takže...“, míněním „nějak mi to přišlo, takže...“, ideologií „tadle skupina to tvrdí, takže...“, politikou „takhle se to dělá v onom (ne)úspěšném státě, takže...“.

Etika a politika

Zachovejte na paměti, že etika je v interakci s morálkou a politikou. Morální normy, etické principy a zákony jsou mezi sebou v kreativním napětí. Cílem bioetiky je tyto trendy identifikovat a hledat pro ně dostatečně dobré kompromisy, ale jen výjimečně jasná řešení. Je naprosto v pořádku zastávat svůj názor do té míry, pokud nepodkročí obecně přijímané bioetické principy (beneficence, nonmaleficence, respekt k autonomii, spravedlnost). Nejde tedy o to mít u zkoušky „pravdu“ jako je tomu v náboženství a nejde ani o to přesvědčit druhého jako je tomu v politice. Jde o to najít zralé důstojné stanovisko odlišné od instantních a často extrémních řešení. Pokoušejte se tedy začít formulovat svoje bioetické názory už nyní a využijte k tomu diskusi na zkoušce. Slovy etika: Experta definuje jeho názor, politika jeho pravda, kněze jeho představy, laika jeho mínění a dítě jeho pocit.

Specifičnost článků

Články, ze kterých budete vybírat, se liší se svojí délkou, náročností, přesahem. Různé články kladou různý nárok na různá porozumění. Berte to v potaz. Pokud se tedy vydáte cestou výzkumného článku, měli byste alespoň povrchně rozumět jeho metodologii: zkratkám v textu, odlišit kvalitativní a kvantitativní výzkum apod. Naopak když se vydáte cestou normativních článků, měli byste být schopni zamýšlet se nad motivací „pro“ a důsledky takových doporučení.

Argument a protiargument

Dobré cvičení je na základě článků nacházet protiargument. Přečtěte text, pak se pokuste vžít do role vašich hodnotitelů ze zimního semestru a zhodnoťte text. Zkuste formulovat vše, s čím souhlasíte a s čím naopak ne. Pak se pokuste zachovat proti své intuici a sestavte kvalitní protiargumenty, které by vaše stanoviska vyvracely. Kvalitní akademici dobře vědí, že člověka nepřesvědčí tím, že budou nesouhlasit. Ale naopak tím, že s vámi budou souhlasit, pak vytvoří kosmetické pochybnosti k vašim argumentům a nakonec vaše stanoviska nahradí svými. Pokuste se tak i vy trénovat, jak vytvářet protiargumenty.

Logika a rétorika

V zápočtové části jsme po vás chtěli tříbit logické schopnosti. Logika je přísná věda a esejí jsme vás směřovali k tomu, abyste přemýšleli nad tím, jak je náročné tvrdit nějaký závěr (i když se může rovnou zdát jako intuitivně správný). Vedle logiky je ovšem i rétorika přes tisíc let součástí univerzitního vzdělání západní společnosti. Je to umění přesvědčit (často i bez ohledu na pravdu). A jako umění není pouze o nadání, ale i řemeslné zručnosti, stylu a zkušenosti. A nejzákladnější rétoriku po vás chceme. Především, abyste ve své odbornosti nebyli odkázáni jen na ponižující formy jako intenzitu (když nevím, zahltím situaci nebo nepustím ke slovu), devalvací (když nevím, „shodím“ celé téma, druhého, nebo preventivně sebe), alternaci (když nevím, řeknu, že jsou názory prostě různé a složité), agresi (když nevím, odkážu se na autoritu nebo začnu vyhrožovat). A tyto formy nahradili elegantnější rétorickou formou – ideálně schopnosti vytvořit v druhém souhlas, aniž by si všiml, že ho přesvědčujete. Tak se i my těšíme až nás u zkoušky přesvědčíte.